

JANUSZ KOCEL

Przemiany własnościowe i strukturalne w leśnictwie w świetle teorii prywatyzacji

Ownership and Structural Changes in Forestry
in the Light of the Privatization Theory

Wstęp

Załamaniem się socjalizmu jako systemu polityczno-gospodarczego pod koniec lat osiemdziesiątych zapoczątkowało głębokie przekształcenia strukturalne w byłych krajach socjalistycznych. Jednym z głównych elementów tych przekształceń jest prywatyzacja.

Poznanie zalet i wad metod prywatyzacji możliwych do zastosowania w leśnictwie jest podstawą do poszukiwania rozwiązań racjonalnych w warunkach gospodarki rynkowej. Specyficzność leśnictwa wynika z zadania, jakie powierzono Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu (Lasom Państwowym); jest nim sprawowanie nadzoru nad mieniem Skarbu Państwa. Leśnictwo podlega zatem innym prawom niż przedsiębiorstwa państwowe. Poszukiwanie więc skutecznych sposobów prywatyzacji w gospodarce leśnej ma duże znaczenie teoretyczno-praktyczne i pozwoli uniknąć wielu błędów.

Założenia wynikające z teorii prywatyzacji

Zgodnie z popularnym stwierdzeniem funkcjonującym w krajach o dominacji sektora prywatnego, jednostki państwowe wykonują najczęściej zamaskowany program walki z bezrobociem; dlatego od zatrudnionych w nich ludzi nie oczekuje się wiele pracy (8). Jednostkę państwową cechuje ponadto: nieefektywność, nadmierne zatrudnienie, niska wydajność, ingerencje polityczne, brak elastyczności w zdobywaniu kapitału, zacofanie techniczne, zła jakość dóbr i usług, angażowanie się w działalność uboczną (np. ośrodki wczasowe, lecznice i drużyny sportowe), kradzieże i korupcja (8). Główne przyczyny słabości jednostek państwowych to:

- monopolistyczny charakter lub niepodatność na konkurencję,
- społeczna własność przedsiębiorstw, co oznacza, że nikt nie jest zainteresowany wzrostem efektywności, wydajnością pracy czy obniżaniem kosztów.

Sposobem uniknięcia tych słabości może stać się prywatyzacja, która ma prowadzić do powstania konkurencyjnego otoczenia. Konkurencja jest definiowana jako taka sytuacja na rynku, w której firmy lub sprzedawcy niezależnie od siebie dążą do patronatu nad kupującymi (zdobycia poparcia nabywców), gdyż warunkuje to osiągnięcie danego celu ekonomicznego, np. wzrost zysku, sprzedaży lub udziału w rynku (5).

Głównym czynnikiem zmuszającym firmy prywatne do efektywnego i skutecznego działania jest motyw zysku. Uświadomienie sobie tego dość jednoznacznego stwierdzenia ma w okresie transformacji ustrojowej, jaka zachodzi w naszym kraju, duże znaczenie psychologiczne. Motyw zysku jest bardzo często wysuwanym zarzutem przeciwko działaniu firm prywatnych.

Każdemu programowi prywatyzacji przyświecają różne cele, w zależności od tego, kto je formułuje. Inne cele będą z punktu widzenia państwa, a inne, gdy określa je przedsiębiorstwo. Z punktu widzenia państwa **celem prywatyzacji jest najczęściej:**

- zmniejszenie roli sektora państwowego oraz stworzenie efektywnego i elastycznego sektora prywatnego,
- nie dotowanie źle działających jednostek państwowych,
- polepszenie jakości dóbr i usług oraz zwiększenie elastyczności gospodarki na decyzje konsumentów,
- przyciągnięcie nowych kredytodawców, wspieranie nowych przedsięwzięć.

Jednostka państwowa upatruje w prywatyzacji przede wszystkim:

- możliwości restrukturyzacji,
- wprowadzenia nowych metod zarządzania,
- wprowadzenia nowej techniki i nowych produktów,
- zwiększenia efektywności, jakości i racjonalności.

Prywatyzacja to konieczne, ale niewystarczające przedsięwzięcie dla ożywienia gospodarczego. Gospodarka zdominowana przez monopole prywatne niewiele będzie się różnić od gospodarki zdominowanej przez monopole państwowe. Istotnym zagadnieniem jest stworzenie wśród podmiotów gospodarczych (bez względu na ich rodzaj) koniecznej konkurencji, czyli uruchomienie zasad wolnego rynku. Aby stworzyć idealne warunki konkurencji, muszą być przestrzegane następujące **zasady:**

- prawo jest jednakowe dla wszystkich.
- wszyscy mają jednakowy dostęp do pożyczek, kredytów i dewiz,
- istnieje swoboda zatrudniania i zwalniania pracowników, regulowana przez prawo pracy,
- firmy mogą swobodnie się reorganizować, zmieniać zakres działalności,
- istnieje ochrona przed nieuczciwą konkurencją.

W Polsce podstawowym aktem prawnym stwarzającym przesłanki do uruchomienia zasad wolnego rynku jest ustawa z 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (12), według której wszystko nie zabronione prawem, jest dozwolone. W miejsce uprzywilejowania jednostek gospodarki usoleczonej wprowadzono zasadę "równości" wszystkich podmio-

tów gospodarczych, niezależnie czy swoją działalność gospodarczą prowadzą w warunkach własności społecznej, czy prywatnej.

Wspomniana ustawa postanawia ponadto (art. 7), że podmioty gospodarcze niezależnie od typu własności, podlegają jednolitym zasadom obciążeń publicznych oraz korzystają z kredytów bankowych i zaopatrzenia w środki produkcji. Podmiot gospodarczy może zatrudniać nieograniczoną liczbę pracowników bez pośrednictwa organów zatrudnienia (art. 5). Postanowienie to ma duże znaczenie dla podmiotów gospodarczych sektora prywatnego, gdzie obowiązywały do 1988 r. daleko idące ograniczenia w zakresie wielkości zatrudnienia.

Zasada wolności gospodarczej oraz zasada równości wszystkich sektorów gospodarki narodowej w sferze działalności gospodarczej prowadzą do konkurencji. Wyzwała ona mechanizmy rynkowe w sferze zaopatrzenia i konsumpcji a także kreuje rynek kapitałowy i rynek pracy. Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej znajduje także odzwierciedlenie w prawie publicznym (administracyjnym, finansowym, podatkowym itp.) i prawie pracy.

Duże znaczenie dla realizacji zasady wolności gospodarczej ma także forma organizacyjno-prawna, w jakiej prowadzona jest działalność gospodarcza. Ustawa o przedsiębiorstwach państwowych, prawo spółdzielcze, kodeks handlowy, kodeks cywilny i inne akty prawne regulujące ustrój podmiotów gospodarczych dopuszczają duże ich zróżnicowanie oraz swobodę reorganizowania. Obecnie obowiązujące przepisy zezwalają na utworzenie następujących form organizacyjno-prawnych działalności gospodarczej (4, 16):

- przedsiębiorstwo będące własnością osoby fizycznej (tj. przedsiębiorstwo indywidualne),
- spółka cywilna,
- spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- spółka akcyjna,
- przedsiębiorstwo państwowe,
- spółdzielnia.

Zakres działalności podmiotu gospodarczego podlega ewidencji. Przedsiębiorstwa indywidualne i spółki cywilne wpisywane są do ewidencji działalności gospodarczej w organach administracji państwowej. Działalność spółek handlowych ewidencjonowana jest natomiast w rejestrze handlowym. Decyzja administracyjna o udzielenie koncesji na rodzaje działalności gospodarczej, które jej wymagają, jest równoznaczna z zezwoleniem i zaewidencjonowaniem rodzaju prowadzonej działalności.

Ochronę przed nieuczciwą konkurencją normują w prawodawstwie polskim ustawa z 2 sierpnia 1926 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (10), oraz ustawa z 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i utworzeniu nowego centralnego organu administracji państwowej w sprawach przeciwdziałania praktykom monopolistycznym tj. Urzędu Antymonopolowego podległego Radzie Ministrów (13). Ta ostatnia ustawa zalicza do praktyk monopolistycznych, które powinny być zwalczane osłabienie konkurencji podmiotu gospodarczego i kształtowanie pozycji na rynku, aby przeciwdziałać

powstawaniu lub rozwojowi konkurencji. Zakaz prowadzenia nieuczciwej konkurencji zawarty został również w art. 25a–25c ustawy o działalności gospodarczej.

Można więc przyjąć, że **polityka konkurencji ma do spełnienia w polskiej gospodarce w okresie transformacji m.in. następujące zadania:**

- kreowanie konkurencyjnych struktur i zachowań konkurencyjnych przedsiębiorstw,
- ściganie zakazanych praktyk monopolistycznych,
- krzewienie wiedzy o zasadach konkurencji i skutkach jej ograniczania wśród decydentów zarządzających gospodarką.

Zmiany w gospodarce leśnej

Nowe zasady funkcjonowania gospodarki narodowej spowodowały także zmiany w gospodarce leśnej, zwłaszcza w sferze działalności: prawnej, kadrowej, ekonomicznej i organizacyjnej. Podstawą zmian prawnych jest wprowadzona od 1 stycznia 1992 r. ustawa o lasach (15). Z mocą tej ustawy Lasy Państwowe utraciły status organizacji gospodarczej skupiającej jednostki o charakterze przedsiębiorstw (dawne okręgowe zarządy lasów państwowych). Po czterdziestu dwóch latach obowiązywania przepisów prawnych (11) podporządkowujących gospodarkę w lasach państwowych narodowym planom gospodarczym Lasy Państwowe z centralnie sterowanego dostawcy surowca drzewnego na potrzeby przemysłu stały się aktywnym podmiotem gospodarczym szukającym rynku zbytu. Ustawa z 20 grudnia 1949 r. stawiała bowiem na pierwszym miejscu trwałość i ciągłość użytkowania lasu w celu zaspokojenia obecnych i przyszłych potrzeb gospodarki narodowej na produkty drzewne. Nowa ustawa stwarza podstawy do budowy modelu gospodarstwa leśnego, dostosowanego do zasad gospodarki rynkowej, uznającego pierwszeństwo celów ekologicznych nad maksymalizacją efektów ekonomicznych. Produkcja drewna potraktowana jest jako wypadkowa działań handlowo-ochronnych. Ustawa spełniła oczekiwania co do przekazania większości decyzji nadleśnictw, które stało się podstawową komórką organizacyjną.

Nie uległ zmianie podstawowy zapis, według którego Lasy Państwowe pokrywają swoje wydatki z własnych dochodów i prowadzą gospodarkę leśną według zasad samodzielności finansowej. Sprawy sprzedaży drewna pod kątem najwyższej opłacalności mają dla Lasów Państwowych nadal podstawowe znaczenie. Od wpływów ze sprzedaży drewna zależy bowiem realizacja celów ustawowych: zachowania, powiększenia i ochrony zasobów leśnych oraz gleb i zagrożonych terenów.

Zmiany w sferze działalności ekonomicznej w Lasach Państwowych sprowadzają się do wprowadzenia nowych zasad obliczania podatku leśnego i utworzenia funduszu stabilizacji (15). Do 1992 roku Lasy Państwowe płaciły do budżetu podatek, który był obliczany od całkowitej działalności jednostek gospodarczych (nadleśnictw). Obecnie obowiązek podatkowy nadleśnictw wobec budżetu właściwej gminy polega na płaceniu podatku leśnego.

Nowością w gospodarce finansowej Lasów Państwowych jest wydzielenie funduszu stabilizacji z nadwyżki dochodów, w wysokości określonej corocznie przez dyrektora generalnego. Fundusz przeznaczony jest na sfinansowanie badań naukowych, ekspertyz, udziałów

w spółkach i lokat kapitałowych, a także dofinansowanie jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych na wypadek nadzwyczajnych zagrożeń dla lasów. Ma on pełnić funkcje banku leśnego, w którym jednostki organizacyjne Lasów Państwowych mogą zaciągać kredyty.

Zmiany organizacyjne w leśnictwie wiążą się, podobnie jak w większości działów gospodarki narodowej, z procesem przekształceń własnościowych. Przekształcenia te pociągają za sobą daleko idące zmiany w działalności jednostek organizacyjnych. Dlatego poznanie metod prywatyzacji i ich znaczenia dla gospodarki leśnej jest obecnie bardzo istotne.

Metody prywatyzacji i ich znaczenie w gospodarce leśnej

E.S. Savas wyróżnia trzy podstawowe metody prywatyzowania instytucji państwowych: zrezygnowanie przez państwo z własności, powierzenie i zastąpienie (8). Pierwsze dwie metody to procesy w których państwo aktywnie uczestniczy, w trzeciej zajmuje postawę pasywną. Każda z tych metod obejmuje kilka konkretnych sposobów.

Metoda zrezygnowania przez państwo z własności oznacza pozbycie się przedsiębiorstwa. Jest to na ogół przedsięwzięcie jednorazowe, chociaż sprzedaż może być przeprowadzona etapami. Przedsiębiorstwo lub jego majątek mogą być prywatyzowane przez sprzedaż lub bezpłatne przekazanie. Do drugiego sposobu prywatyzowania zaliczył E.S. Savas reprivatyzację, tj. bezpłatne przekazanie majątku pierwotnemu właścicielowi.

Drugą metodą prywatyzacji jest powierzenie, które polega na przekazaniu przez państwo sektorowi prywatnemu części swojej działalności, polegającej na wytwarzaniu dóbr i usług. Państwo zatrzymuje dla siebie prawo kontroli wyników działalności. Powierzenie dokonuje się za pośrednictwem umów, koncesji, dotowania i kuponów lub przez zobowiązanie do działania (mandat).

W przeciwieństwie do dwóch pierwszych metod, które wymagają aktywnych działań państwa, zastąpienie jest bardziej pasywnym procesem, polegającym na tym, że państwo jest zastępowane przez sektor prywatny. Zastępowanie polega na niekorzystaniu przez państwo z własności lub wycofaniu się z działalności.

Dla leśnictwa istotne znaczenie w metodzie zrezygnowania przez państwo z własności ma 1) sprzedaż majątku jednostki państwowej jego użytkownikom oraz 2) rezygnacja z własności przez bezpłatne przekazanie (reprivatyzacja). Najpowszechniej stosowaną obecnie w leśnictwie metodą jest prywatyzacja przez powierzenie, w której szczególne zastosowanie ma powierzenie na podstawie umowy. Metoda prywatyzacji przez zastąpienie nie ma w leśnictwie zastosowania. Prywatyzacja w leśnictwie może się odbyć równocześnie z zastosowaniem kilku sposobów zaliczonych do dwóch pierwszych metod.

Z chwilą wprowadzenia postanowień ustawy o lasach zmieniła się struktura organizacji gospodarczej Lasy Państwowe. "Zniknęły" dotychczasowe jednostki o statucie przedsiębiorstw, jak OTL lub ORB. Jednostki te zostały poddane prawom rynkowym, jakim podlegają obecnie wszystkie przedsiębiorstwa państwowe (14).

Lasy Państwowe nie są więc przedsiębiorstwem, a zatem nie może je obejmować ustawa o przedsiębiorstwie państwowym, ustawa o prywatyzacji oraz pakt o przedsiębiorstwie

państwowym. Zgodnie z kierunkami określonymi przez Sejm lasy nie są również przewidziane do prywatyzacji. Nie może mieć więc zastosowania metoda zrezygnowania przez państwo z własności przez sprzedaż przedsiębiorstwa, która mogłaby być przeprowadzona dwiema ścieżkami prywatyzacyjnymi, tj. kapitałową lub likwidacyjną (14).

W leśnictwie często stosowanym rozwiązaniem prywatyzacyjnym jest sprzedaż majątku jednostki państwowej jego użytkownikom. Sprzedaż ta odbywa się na podstawie umowy sprzedaży i obejmuje najczęściej środki transportu, specjalistyczny sprzęt leśny (np. ciągniki zrywkowe i pług leśny) oraz sprzęt budowlany.

Według badań pilotażowych przeprowadzonych w 1992 r. przez pracowników IBL, 15 nadleśnictw stosujących usługoży system organizacji pracy zbyło łącznie 150 sztuk środków technicznych (3). Najwięcej sprzedano ciągników rolniczych (62 szt.) oraz samochodów osobowo-terenowych (40 szt.). Większość środków technicznych (107 szt.) nabyły firmy prywatne pracujące na rzecz leśnictwa. Jest to zjawisko pozytywne, gdyż środki te zmieniły jedynie właściciela i z pewnością w rękach prywatnych są racjonalniej wykorzystywane. Najczęstszą formą zbycia tych środków była bardzo wygodna dla kupującego sprzedaż ratalna. Drugą formą był przetarg. W początkowym okresie wprowadzenia prywatyzacji prac leśnych był stosowany korzystny dla kupującego przetarg wewnętrzny. Natomiast w chwili obecnej nadleśnictwa zastosowały się do rozporządzenia Rady Ministrów z 25 czerwca 1990 r. w sprawie zasad organizowania przetargu na zbycie środków trwałych przez przedsiębiorstwa państwowe oraz warunków odstąpienia od przetargu (7). Według tego rozporządzenia przetarg publiczny ma charakter otwarty i przedsiębiorstwo państwowe, tj. sprzedawca, przeprowadza przetarg w formie przetargu ustnego (licytacja) bądź pisemnego (zbieranie ofert).

Reprywatyzacja jako rezygnacja państwa z własności przez bezpłatne przekazanie dotyczyć może, w świetle ostatniego projektu, powierzchni leśnej (6). Projekt ten przewiduje zwrot byłym właścicielom lub ich spadkobiercom powierzchnię leśną w naturze lub zamiennie (tzw. inną powierzchnię) do 25 ha, za powierzchnię zaś powyżej tej normy przewiduje się wypłatę bonów reprywatyzacyjnych.

Reprywatyzacja rodzi jednak wiele problemów natury ogólnej. W przypadku nie zaakceptowania przez Sejm wypłat bonów reprywatyzacyjnych nastąpi dodatkowe obciążenie budżetu państwa lub w ręce prywatne przejdzie określona powierzchnia leśna. Z doświadczeń leśnictwa polskiego i innych krajów europejskich wynika, że lasy prywatne są gorzej zagospodarowane niż lasy państwowe. Na ogół właściciele lasów traktują je jako lokatę kapitału lub źródło zysku; zwykle ograniczają społeczeństwu dostęp do nich, nie troszcząc się o pełnienie przez nie tak ważnych obecnie funkcji ekologiczno-społecznych. Reprywatyzacja ma jednak znaczenie przede wszystkim moralne i prawne, jej aspekt zaś ekonomiczny i konsekwencje dla gospodarki leśnej powinny być przedmiotem rozsądnych rozstrzygnięć przez ekonomistów i leśników.

Spośród trzech metod prywatyzacji najpowszechniej stosowana w leśnictwie jest prywatyzacja przez powierzenie. W Lasach Państwowych powstało w wyniku zastosowania tej metody wiele prywatnych firm. Przyjęły one wykonywanie licznych prac w zakresie podstawowej, ubocznej i dodatkowej działalności nadleśnictw.

Główne dwa sposoby prywatyzacji przez powierzenie określonej sfery działalności nadleśnictwa firmie prywatnej to leasing oraz powierzenie na podstawie umów. Leasing jest szczególnym rodzajem umowy, gdyż jest określany jako umowa nienazwana, tj. nie uregulowana w przepisach prawa polskiego. Łączy w sobie elementy umów: najmu, dzierżawy i sprzedaży. Jeżeli powierzenie za pośrednictwem umów dotyczy wykonania przez firmę określonych prac, to ma zastosowanie najczęściej umowa zlecenie. Natomiast do czasowego powierzenia własności nadleśnictw osobom fizycznym i prawnym służą umowy: dzierżawy, najmu i użyczenia. Ponieważ problematyka prywatyzacji przez powierzenie będzie przedmiotem szerszych rozważań teoretycznych i praktycznych w osobnym artykule, w tym miejscu warto zasygnalizować jedynie zagadnienie dzierżawy powierzchni leśnej przez osoby fizyczne i prawne.

Dzierżawa powierzchni leśnej jest obecnie dość powszechnym zjawiskiem w krajach postsocjalistycznych. Zbyt szybkie tempo tego procesu prywatyzacji przyjęte przez te kraje jest przyczyną wielu popełnionych przez nie błędów. Świadczyć może o tym decyzja dotycząca zawieszenia na 2 lata procesu prywatyzacji powierzchni leśnej w Czechach i Słowacji oraz głosy teoretyków i praktyków leśników ze Wspólnoty Krajów Niepodległych Państw (2, 9).

Problematykę dzierżawy lasu w Polsce normuje ustawa o lasach (15). W myśl art. 39 tej ustawy dzierżawa lasu stanowiącego własność Skarbu Państwa wymaga zgody ministra ochrony środowiska zasobów naturalnych i leśnictwa. Skala problemu zależy więc będzie od polityki resortu. Ten zapis ustawy obejmuje również problem dzierżawy szkółek leśnych nadleśnictw. Możliwość prywatyzacji szkółek leśnych leży więc również w gestii nie nadleśnictw lecz ministerstwa.

Zakończenie

Działania prywatyzacyjne podjęte w gospodarce polskiej po 1989 r. mają na celu ograniczenie monopolistycznego charakteru instytucji państwowych. W miejsce tych instytucji, mających wiele słabości, powinien wejść efektywny i elastyczny sektor prywatny. Prywatyzacja jest jednym z przedsięwzięć zmierzających do uruchomienia zasad wolnego rynku.

Nowe zasady funkcjonowania gospodarki narodowej spowodowały także zmiany prawne, kadrowe, ekonomiczne i organizacyjne w gospodarce leśnej. Zmiany organizacyjne dotyczą procesu przekształceń własnościowych. W Lasach Państwowych możliwe jest zastosowanie kilku metod prywatyzacji. Metody te dotyczą przede wszystkim prywatyzacji niektórych sfer działalności nadleśnictw oraz sprzedaży części majątku jednostek leśnych. Natomiast reprivatyzacja powierzchni leśnej powinna mieć przede wszystkim znaczenie moralne i prawne.

Literatura

1. **Dębski W., Kozera K.:** Leasing czy kredyt. Poltext, Warszawa 1991.
2. **Girieb G.M.:** Lesnomu chozajstvu — progressivnuju organizaciju truda. “Lesnaja promyslenost”, 1990, nr 2.

3. **Kocel J.:** Ocena systemów organizacji prac leśnych w nadleśnictwie ze szczególnym uwzględnieniem usługowego systemu wykonywania zadań. Dokumentacja IBL, Warszawa 1992.
4. **Kruczalak K.:** Spółki prawa handlowego i cywilnego. Wydawnictwo Prawnicze i Ekonomiczne "Lex", Gdańsk 1991.
5. **Majewska-Jurczyk B., Jurczyk Z.:** Polityka konkurencji w Polsce. Wybrane zagadnienia. "Gospodarka Narodowa", 1993, nr 7.
6. Projekt ustawy reprivatyzacyjnej "O zadośćuczynieniu oraz przywróceniu własności". "Prywatyzacja", 1993, nr 2.
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z 25 czerwca 1990 r. w sprawie zasad organizowania przetargu na zbycie środków trwałych przez przedsiębiorstwa państwowe oraz warunków odstąpienia od przetargu (Dz.U. z 1990 r., nr 45, poz. 260).
8. **Savas E.S.:** Prywatyzacja. Klucz do lepszego rządzenia. PWE. Warszawa 1992.
9. **Tołokonnikov V.B., Semenčenko N.N.:** Ob arende i arendnych otnošenijach v lesnom chozajstve. "Lesnoje chozajstvo", 1990, nr 4.
10. Ustawa z 2 sierpnia 1926 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 1930 r., nr 56, poz. 467).
11. Ustawa z 20 grudnia 1949 r. o państwowym gospodarstwie leśnym (Dz. U. z 1949 r., nr 63, poz. 494, z późniejszymi zmianami).
12. Ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. z 1988 r., nr 41, poz. 324).
13. Ustawa z 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym (Dz.U. z 1990 r., nr 14, poz. 88; zm. Dz.U. z 1991 r. nr 65, poz. 279).
14. Ustawa z dnia 13 lipca 1990 roku o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. z 1990 r., nr 51, poz. 298).
15. Ustawa z 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 1991 r., nr 101, poz. 444).
16. **Werner V., Sołtys J.:** Moja firma. Jak działać na wolnym rynku. THAURUS Sp. z o.o. 1991.

Summary

Break-down of the socialism as a political and economical system in the end of eighties has started deep transformations in the Polish economy. Privatization is one of the most important elements of these changes.

New principles of the national economy functioning caused changes in forest economy as well. Those changes concerned juridical, economic and organizational sphere of its activity. The organizational transformation is bound to the ownership change process. There are several privatization methods possible to adopt in State Forests. They concern first of all

the privatization of some areas of the activity of superintendent foresteries, sales of a part of the property of forestry units and reprivatization of the forests area.

Privatization by entrusting is the method most often used in the forestry. Many new firms originated in the result of this method. They have overtaken a number of basic, by-production and additional activities from superintendent foresteries. Leasing and contracting of the definite activity areas of superintendencies to private firms are two main methods of entrusting used at present.